

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 3.— Núm. 116.— Diumenge 26 d'Octubre de 1902.

LO QUE VOLÈM «Volèm la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrecs públics: volèm Corts catalanas, no sols per estatuhr nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organisació interior de nostra terra: volèm que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia'ls pleys y causas: volèm ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volèm, en fi, la tcnlitat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forrosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Las Corts

S'ha obert altra vegada'l safreig nacional, sense que'ls pares de la patria'hagin demostrat fins ara gaires ganas de rentar la roba bruta. Semblava que las primeras Corts de un nou regnat, havian d'ésser quelcom més respectables que las altrás, y s'aprofitarian pels nostres polítichs dits eminents, pera exposar son criteri y enlluernar altra volta al poble ab comovedors accents d'oratoria barata.

Donchs ni això. Se veu clarament que'ls governants y'ls que aspiran a substituirl'os, se n'han convenut ja de l'inutilitat de las sevas predicas y han obtat pel mellor sistema; que no endevadas en la terra de promissió al buen callar le llaman Sancho.

Fan moltíssim bé. Mentre's los de baix dobleguin l'esquina y tingan oberta la bossa a las rapacitats dels Fisch, ben imbecils foran los de dalt si's preocupessin, interrompent los plahers d'una bona y tranquila digestió. La comedia centralista feya massa temps que durava y ja ningú n'feya cas. Es molt natural, donchs, que'ls polítichs s'hagin decidit a obrar a la descarada, estalvistant la feyna de repartir'ls papers. Aixís estarán més en caràcter.

Y que'ls duri han de procurar, que totas las senyals que a l'horitzó se observan són fatals, y ben cego ha de ésser qui no comprega que la tragedia final s'está apropant a tota pressa. Nosaltres fa molt temps que la tenim anunciada y no tenim ganas de morir sense veurela.

Regeneració

No hi ha dupte que'ns anem regenerant, mes no en lo sentit de quant se ha vingut parlant, sino en lo contrari. Los vicis nacionals se van desenrotllant d'un modo tan escandalós que'ns precis ésser cego pera no veurer que necessariament caminèim cap al precipici.

Duas qüestions de caracter econòmic s'han presentat aquets díes que examinadas fredament donan lloch a grans tristesses. A l'obrirse las Corts, lo ministre d'Hisenda Sr. Rodrigáñez presentá com a primer projecte de lley, lo de la supressió de l'afidavit y al veure qu'era mal acullit per l'opinió, s'apressurá a declarar que feya de l'aprobació de son projecte qüestió de gabinet, arma poderosa de que sols se'n fá us quan los mansos de la majoria volen sublevarse devant de lo que'ls ministres proposan.

Y's comprèn l'amenssa del senyor Rodrigáñez. La supressió de l'afidavit sols afavoreix als peixos grossos de la banca, y hi ha que tenirlos contents. Com totas las operacions financieras l'afidavit va ésser beneficiós pels grans banquers, y ab la supressió acabarán d'arrodonir un negoci que té totas las trassas d'encobrir una gran immoralitat.

Recordis lo que va donar origen a l'afidavit. Lo govern espanyol va voler convertir lo deute exterior en interior; sobre aquesta mida y fundantse en las condicions en que va ésser emés aquell deute, los tenders estrangers ne protestaren, y com nosaltres divent d'un extranger que cridi, siga qui vulga, acostumèm a arronsar, se solucioná'l conflicte establint l'afidavit o estampillado pel que's mantenia la condició de paper exterior, y per lo tant ab lo privilegi de cobrar lo cupó ab or y sans descompte de cap classe en concepte de utilitats, a tots los titols que siguessin propietat de súbdits estrangers.

Lo que no pogueren fer los petits rentistes sigué facil als grans capitalistes iniciats en totas las qüestions d'Hisenda. Enviaren los titols a París o Londres, los presentaren enti-

tats estrangeras a l'estampillado, y fins se concedi una prorroga que ja doná bastant que parlar.

Després d'això ja tenian salvats los interessos dels peixos grossos, mes no ab la tranquilat necessaria, puig lo de que apareixin los titols com éssent propietat d'altres no deix dormir gaire tranquil, sobre tot ab algún fracá: com hi ha hagut. Calia, donchs, acabar ab aquesta intermitat, y això és lo que's proposa'l senyor Rodrigáñez al suprimir l'afidavit.

Aprobat lo projecte, que no hi ha dupte s'aprobará, tindrem que'ls estampillats, los inicials, los llestos, seguirán posseint deute exterior, cobrant los interessos ab or y no pagarán contribució de cap classe, mentre's que'ls tontos, y consti que tontos ho som la majoria, tenim convertit l'exterior en interior y cobrem los interessos en plata y ab 20 per 100 de descompte en concepte d'utilitats.

Se comprèn l'urgencia de la supressió de l'afidavit. Aquestas cosas com més aviat llestas mellor, no fós cas que s'enredessin.

***

D'un altre negoci embrollat hem de parlar també avuy: nos referim al cèlebre sindicat pera fer baixar los cambis. Confesso ab tota franquesa que m'hi havia arribat a calentar lo cap pensant com y de quina manera podia consegur's el miracle, que com a tal lo considerava jo. Mes, tantas y tantas eran las segurats que donavan los rotatius y'ls corresponsals de la premsa de Madrid, que arribaren a ferme perdre la fè ab mi mateix y esperar a que's publiquessin las bases pera saber ben bé a que atèndrem.

Entre tant, reunions per aquí, reunions per allà; lo Banch d'Espanya; lo Tresor públich; las Companyias de ferrocarrils... que's se jo quanta gent treballant en lo ditxós Sindicat. Tot aquest burgit acompanyat de declaracions del Ministre d'Hisenda en que s'arribá a parlar de posar los cambis a la par, produhí un pánich entre'ls que tenian paper extranger que superant l'oferta a la demanda va vindrar una baixa rápida fent trontollar los cambis desde 35 o 36 per cent a 29 y pico.

Per fi's publicaren las bases del Sindicat y al llegir las es qüestió de quedarse gelat. ¡Per idear aquella cataplasma, tanta gent y tanta fressa! Sembla impossible, y ho seria si no s'hi veigés altra finalitat que la que's desprèn a primera impresió.

Lo tal Sindicat no sería més que una entitat qu'obriria crèdits a l'extranger a qui d'entre ells necessitès fondos en or; apart de que en alguns cassos resultaría sumament perillós, té encara un altre inconvenient, y és que com los crèdits un dia o altra s'han de cubrir no és en tal cas més que allargar la malaltia.

Pera ferse de primer moment ab fondos a l'extranger, al Sr. Rodrigáñez no se li ha acudit altra pensada que fer un emprèstit de 300 milions or, que serian posats a disposició del Sindicat. ¡Res, la manja de tots los ministres d'Hisenda! Fer un emprèstit vingui o no vingui a tom.

Naturalment que una vegada conegudas las bases del Sindicat, tothom convé en que no pot arribar a funcionar, y de aquí que'ls cambis tornin a pujar depressa, depressa, y tinch la seguretats que prompte los veurem als mateixos tipos de dos mesos endarrerera.

Y aquí tenen vostès com lo del Sindicat dels cambis és un negoci tant poch net com ho fou lo de l'afidavit. Los que havian de constituir lo Sindicat, son precisament las companyias que necesitan més fondos a l'extranger. Ells estavan en lo secret, y mentre's a favor de noticias que distavan prou d'esser veridicas se provocava la baixa, molt tranquilament poden haver aprofitat lo pánich comprant a 30 y 31 per cent los

franchs que d'altre modo los hi haurian costat 35 y 36.

Las iniciats están ja cuberts; donchs se fa veurer que lo del Sindicat és impracticable; los franchs pujau y tots los acaparadors y'ls inicials y'ls que quan l'afidavit enviaren los titols a París y Londres contents y riallers vénen avuy o demá car lo que han comprat días endarrerera barato, y sans perills han fet un hermós negoci.

Decididament l'afició al negoci és tanta que ja no's guardan tan sols las apariencias, y aixís s'explica que'l primer projecte de lley presentat a las Corts d'un nou regnat, siga no'l de una lley de trascendencia pera tots los súbdits, sino'l de supressió de l'afidavit que si a la majoria los té sans cuidados, en cambi interessa bé d'aprop a uns poch.

Los Regionalistas y l'Unió Nacional

Pera que'ls nostres llegidors estiguin informats de lo que hi ha de cert respecte a l'inteligencia entre'ls regionalistas catalans y'ls elements de l'Unió Nacional, trayèm d'un confrare barceloní's següents parafrats del discurs pronunciat per nostre distingit amic lo Diputat per Barcelona, D. Albert Rusiñol, en l'acte de l'inauguració de la «Lliga Regionalista».

«Us dech una explicació: se parla y se comenta una cosa que'n diuen boda, y com que'ls nostres enemichs podrian aprofitarse de las nebulositats que voltan al projecte, es precis que us digui que alguna cosa s'ha parlat de boda; però consti que a ella anèm los regionalistas sense abdicar ni un sol punt de nostre programa, ni comprometre nostra independència. (Grans aplausos).

Los homes honrats y dignes se juntan pera realizar fins determinats; may pera aborir sas idees, ni regatejarlas. Això sols ho fan los polítichs centralistas. (Aplausos).

Amèn a n'aquesta boda pera combatre un enemich comú; pera salvar ab la nostra altrás regions germanas y fer una Espanya gran y digna, a l'amor del progrés y de la civilisació.

Repassant l'història de Catalunya, trobarem las bodas de Berenguer IV lo Sant ab Petronilla d'Aragó; aquella boda fou més que d'amor d'interessos: los dos pobles se juntaren pera combatre l'enemich comú, que era lo moro. (Grans aplausos). D'aquellas bodas los pobles se feren grans... y Déu n'hi dó de bodas com aquellas. (Aplausos).»

PER TARRAGONA

Brillantíssim resultá l'acte celebrat lo passat dimars en lo saló de sessions de l'Ajuntament, ab motiu de firmarse las exposicions dirigidas al Sant Pare y al Govern pera que no's realis la supressió de l'Arquebisbat. Verament, fou una revelació de lo molt que pot y lograda Tarragona si per sempre s'abandonessin las miserias, los odis y'ls egoísmes que tant han contribuít a la nostra decadencia.

Com tota ressenya que fessim, havent portada extensament los demés confreres, resultaría inútil, nos contentem ab felicitar a tots los que prengueren part en l'esmentat acte, y a reproduir las duas exposicions, que diuen aixís:

«A los pies de Vuestra Santidad

Con la veneración profunda que universalmente inspira Vuestra Santidad, Vicario de Jesucristo y Cabeza de la Iglesia, el Ayuntamiento de esta capital tiene el distinguido honor de acudir reverentemente á Vuestra Santidad, rogándoos oigais su humilde

vóz y acojis benévolo la justa petición de los fieles hijos de Tarragona que elevan á Vuestra Santidad sus clamores de protesta contra la traslación á Barcelona de esta silla Arzobispal, con motivo de la reforma del Concordato propuesta por el Gobierno español.

Cambiar la residencia de esta Metropolitana es incalificable despojo que rompería de un solo golpe la gloriosa tradición que encierra la esencia de nuestro poderío religioso y constituye aún el más preciado elemento de nuestro carácter, fundido en la ardorosa fé que atesora esta ciudad por tantos conceptos memorable en los anales del Catolicismo. Queremos, Santísimo Padre, conservar incólume, ante toda extraña mezcla de pasión bastarda y toda ingerencia de parcialidad política, la enseña inmarcesible de la Sede Tarraconense, símbolo intangible y columna la más firme de nuestra pasada grandeza, y de cuyos rayos procede la luz que inflama a quienes todavía sienten revivir en su pecho el amor sagrado de la patria.

Ocioso parece, Beatísimo Padre, reseñar la historia de la erección de esta Metrópoli é indagar los orígenes de su primacía, para entresacar argumentos de incontrovertible valor en pro de su continuación y permanencia. Supondría tal pretensión imperdonable atrevimiento, considerando que en Vuestra Santidad reside la más alta expresión de sabiduría y señaladamente en lo que concierne á punto de tanta magnitud y trascendencia. Importa, no obstante, recordar el hecho elocuente de la preexistencia de esta Archidiócesis, indicando que cristiana y libre era ya Barcelona y gobernada se hallaba por sus Condes, cuando aún gemía nuestra ciudad bajo el yugo agareno. Y á pesar de esta circunstancia, el Papa Urbano II nombró Metropolitano de Tarragona al Obispo de Vich. De modo que antes de la reconquista de la ciudad tenía ésta reservado el honor de Sede Archiepiscopal, que no fué sino el reconocimiento explícito de su antiquísimo título, el cual ciertamente no hubiera alcanzado de no tener, desde los remotos tiempos en que principió á difundirse por España el cristianismo, la privilegiada significación que la distinguía con anterioridad á su efectivo restablecimiento.

Si entonces fué respetada la institución metropolitana de Tarragona, en época en que la ocasión se ofrecía propicia para establecer en Barcelona la capitalidad de la provincia eclesiástica, y si además de esto no existe actualmente razón alguna de orden económico, civil ó administrativo que abone medida de semejante naturaleza; ¿dónde encontrar pretexto plausible si siquiera racional para la traslación, ni qué fundamento puede atribuirse el criterio que preside á tal propósito, como no sea el del vértigo de una desatentada y funesta desmembración?

Respetuosos siempre con los Poderes del Estado, al prestar acatamiento á sus decisiones, resurge en nosotros y fermenta potente en nuestro ánimo el entrañable cariño á la secular y veneranda institución en cuyas puras fuentes hemos sido educados, fortaleciendo nuestras creencias en cristiano consorcio con la elevadísima representación de la jerarquía arzobispal, en todo tiempo honrada por ilustres Prelados que no han dejado nunca de ser para la ciudad generosos y magnánimos. No en vano ha dejado huella en nuestros recuerdos aquella labor civilizadora, germen de nuestra presente cultura y prosperidad, y á la que va indisolublemente ligada la suerte de Tarragona; siendo ostensible y preclara muestra de ello el don de tan insignes varones para derramar en este pueblo las semi las de la virtud, coadyuvar al fomento del bienestar común, celebrar las victorias y llorar las desdichas de la patria, y cantar en sublimes himnos la omni-

potencia de Dios. A ellos, Santo Padre, se debe en lugar preminente el florecimiento de la ciudad, reanimando con singular pujanza el espíritu de sus habitantes. La restauración del acueducto romano; la construcción del puerto; la fundación del comercio local; la urbanización de sus vías; el embellecimiento de sus alrededores y otras empresas de segundo orden; todo lo que constituye la base de nuestro actual progreso, es irrecusable testimonio que trae á las mientes los inolvidables y benditos nombres de Vich y Manrique, de Santián, de Armañá, de Echanove y de tantos otros que perdurarán en la memoria de los tarraconenses, siendo objeto de su eterna gratitud. Ellos son cifra y compendio de la amorosa é inextinguible predilección constantemente demostrada á la ciudad, encendiendo en el alma de sus habitantes la prepotente compenetración de sus sentimientos con el más caro objeto de su preferencia; el cual no sufre ni puede sufrir desviación posible, porque arrasaría hasta en sus propios cimientos el grandioso edificio levantado por el esfuerzo de sus virtuosos Prelados, puesto con desinterés maravilloso al servicio de nuestro pueblo.

¡Cómo, Santísimo Padre, ha de olvidar Tarragona estos inapreciables beneficios, y cómo consentir que se realice el atentado de arrebatarle la joya más brillante y legitima de su admirable historia, si vibra en el ambiente, y bulle en la sangre, y late en la conciencia, y hasta se agita en el instinto el grito de la razón rebelándose contra tamaño y absurdo proyecto!

Escuchad bondadoso, amantísimo Padre, nuestras súplicas, y recibid con agrado este mensaje de espontánea y solemne protesta, que no es un rasgo aislado, una ráfaga de genial apasionamiento, sino movimiento unánime, explosión de ardientes sentimientos envueltos en acentos de verdad arrancados, frente al simulacro de las cosas por satisfacer irreflexivas promesas, del fondo de las cosas mismas que tienen su raíz en leyes inmutables.

Al trasmitir á Vuestra Santidad este testimonio de la sincera expresión de nuestros pensamientos, esta Corporación, y con ella todas las clases y entidades sociales, todo cuanto representa fidelidad, interés y patriotismo, confían en la justicia que de Vuestra Santidad con visísima luz irradia; confían en que Vuestra Santidad, resplandeciente con el esplendor de la más augusta autoridad espiritual y comprendiendo el peligro de la flagrante usurpación que significa la reforma propuesta, fuera de todo término de prudencia, por el Gobierno español, os dignaréis ampararnos y defender nuestro indiscutible derecho, oponiéndoos severamente á la traslación de la Primada Silla Metropolitana tarraconense, con la cual se halla enlazada esta ciudad nobilísima por vínculos indestructibles de tradición y de vida. Así os lo imploramos, Santísimo Padre, humilde y cordialmente.

Tarragona 21 de Octubre de 1902.

«Excmo. Sr. Presidente del Consejo de Ministros

El Ayuntamiento Constitucional de la ciudad de Tarragona, á V. E. acude y respetuosamente expone:

Que en la base primera de la proyectada reforma del Concordato presentada por el Gobierno de S. M., á la Santa Sede, se propone la traslación á Barcelona del Arzobispado de Tarragona, rebajando esta Silla á la categoría de sufragánea. Lógica, natural é inevitable consecuencia tenía que ser, como realmente es, el unánime grito de protesta contra semejante medida levantado en toda esta Archidiócesis, á la sola idea de trasladar la Metrópoli; idea que, dicho sea con todo miramiento, no se funda en razón alguna de carácter económico,

J. Caballé y Goyeneche

Rambla St. Joan, 48

Representant directe y únich

DE LAS

CASAS Viuda CAMPS y Antiga SUÑOL

Creacions y tipos specials en novetats pera senyora, de tardor y d'hivern, Edredons, Tapissos, Alfombras y altres articles de las esmentadas casas.

Expléndida colecció d'exemplars com tipo-mostra.

Única que podria ser alegada, ya que la razón històrica eclesiàstica es preponderante y decisiva en favor de la permanencia de la Sede arzobispal en esta ciudad.

No ha de causar, pues, asombro ni extrañeza que esta Corporación Municipal alce también su voz y se dirija consideradamente a V. E. en demanda de que se renuncie a efectuar el aludido proyecto, que sería de funestos resultados para Tarragona, tanto más cuanto ni en el disciplinario significa nada que se parezca a provecho moral ó material de ambas diócesis.

Ha de compadecerse con algún motivo justificado la reforma propuesta. Si es el de centralizar en la capital del Principado la jurisdicción eclesiàstica, aparte de que hoy es dominante en las esferas gubernamentales la corriente descentralizadora en el orden administrativo, por lo que no se alcanza á comprender, sin notoria contradicción, las ventajas del sistema contrario en cuanto al orden canónico, necesario es tener presente que, prescindiendo de la gerarquía puramente nominal que los separa, el Obispo de Barcelona goza de igual potestad, eclesiàstica que el Arzobispo de esta ciudad y dentro de su Diócesis tiene la misma independencia y ejerce idénticas facultades que el Metropolitano; y si bien es cierto que en la jurisdicción disciplinaria depende de éste, las atribuciones puede decirse que son en uno y otro las mismas.

Consiste acaso en la densidad de población y la reconocida importancia de Barcelona el motivo que pudiera alegarse como base de la traslación?

En este caso, mayor razón existe para trasladar á la corte la Metropolitana de Toledo, pues es indiscutible que, en este respecto, la superioridad material, civil y política de Madrid sobre Toledo corre parejas con la de Barcelona sobre Tarragona. Y si en la esfera administrativa no aparece justificada la causa de la reforma propuesta, menos resulta en la económica, pues este pretexto es enteramente ilusorio desde el momento en que las atenciones que hayan de satisfacerse suponen la misma cuantía, quizás aumentada con relación á Barcelona por su mayor representación. Es, pues, evidente que en ninguno de los órdenes eclesiàstico, político, económico ó administrativo resulta utilidad alguna en despojar á Tarragona de su Arzoispado para trasladarlo á Barcelona, que, á juzgar por el movimiento allí iniciado, ni lo solicita, ni lo quiere, ni lo necesita.

El mismo Pontificado ha venido obrando en todo tiempo con prudencia y cordura en cuanto á la gravedad de las causas que pudieran aconsejar un cambio de Sedes; de tal suerte que en el transcurso de los siglos sólo se cuenta en España un caso de traslación: el de la Silla de Cartagena á Toledo, y aun ésta mediante el consentimiento de los Obispos sufragáneos y de los diocesanos interesados, y por razones de suma importancia.

En tal sentido, y salvo el respeto con que las resoluciones del Gobierno de S. M. deben ser acatadas, este Ayuntamiento, en representación de todas las Corporaciones y Colectividades sociales y como fiel intérprete de sus justas pretensiones, en la forma más reverente y con todo encarecimiento.

Suplica á V. E. se digne inclinarse el ánimo de los Consejeros de la Corona á que desistan de realizar la indicada reforma de la traslación de esta Silla Arzobispal á Barcelona, que así es de estricta justicia por las razones que este Cuerpo municipal ha tenido la honra de exponer.

Tarragona 21 de octubre de 1902.

- El alcalde presidente, Juan Pallarés.—Por el Cabildo, José Segalés.—Por la Diputación provincial. El presidente, Luís Cañellas.—Por A. de S. E., el secretario R. Nogués.—Por el presidente «Tertulia Liberal», por director *Diario del Comercio* y corresponsal *Heraldo de Madrid*, R. Cañellas.—Por el colegio de abogados, el decano, Agustín Musté.—Por la sociedad arqueológica tarraconense, el presidente, Fernando de Querrol.—Decano del cuerpo consular, Bessa.—Por la Cámara agrícola, Luís Granada.—Por la Comisión provincial de monumentos artísticos é históricos, Emilio Morera.—Por el Centro Industrial, Francisco Gramunt.—Por el Círculo Liberal, Miguel Malé.—Por la Cámara de Comercio, José Vilá.—Por el Círculo de Tarragona, Anselmo Guasch.—Por el Colegio de Médicos de la provincia de Tarragona, Antonio Rabada.—Por la redacción *Lo Camp de Tarragona*, Pere Lloret.—Por el «Centre Català», Ferrán Asamá.—Por la «Asociación catalanista de Tarragona y su comarca», Sadurní Ginesta Salas.—Por el Club Gimnástico, Francisco de P. Canal.—Por la Juventut Catalanista, Antoni Danús.—Por el «Niu Artístich», José M.ª Almató.—El Decano del Colegio de Procuradores, Francisco Salvany.—Por el *Boletín* de la Cámara Agrícola, Ruperto Coton.—Por la dirección de *Patria*, Antoni Ferré.—Por el superior de los padres de la Compañía de Jesús y por el director de la Congregación del Sagrado Corazón, Jacinto Febrés.—Por la sociedad El Ancora, Pablo Diez.—El director de la Congregación de María Inmaculada y San Luís Gonzaga, Vicente Balaguer.—En representación de la Congregación de la Purísima Sangre, Felipe de Veciana, Presidente de La Unión, Domingo Pinet.—El presidente de Agricultura, Industria y Comercio de esta provincia y delegado de este distrito notarial, Antonio Soler y Soler.—El vicepresidente de la Junta de las Obras del puerto de Tarragona, presidente accidental, Manuel de Orovio.—Por la Cofradía Minerva, Francisco Escudé, presbítero.—Por la Junta Diocesana, Francisco Monrabá.—Por el Gasómetro Tarraconense, el administrador, Pascual Monrabá.—Por la parroquia de San Juan, Joaquín Bartoméu, párroco.—Por la parroquia de Santa María de la Catedral, Modesto Lauradó, Pbro.—Por la iglesia de San Pedro, José Guardis, Pbro.—Por la parroquia de la Sma. Trinidad, Francisco Vidal, Pbro.—Por el Seminario Universidad Pontificia, Isidro Gomá.—Por los presos de la cárcel de Pilatos, José Vidales, Pbro.—Por la Asociación de socorros mútuos La Lealtad, Carlos Sarsaneda.—El vicepresidente de la Comisión provincial, Juan Merolés.—Por las Conferencias de San Vicente de Paul, el presidente del Consejo particular, Antonio María de Gavaldá.—Por la Cruz Roja, Antonio Chulvi.—Por la parroquia de San Francisco, Pedro Juan Mur, Pbro.—Por el Instituto general y técnico de Tarragona, Juan Ramonacho.—Por el Magisterio Tarraconense, Cosme Oliva Toda.—Por la Hermandad La Obrera del puerto, el presidente, Pedro Montané.—Por la Asociación de socorros La Obrera, Celestino Salvadó.—Por la Nueva Tarraconense, Gumersindo Baradad.—Por el Colegio Josefino, José D. Matamoros.—Por el Centro Obrero, Pedro Gibert.—Por la redacción del *Boletín Eclesiástico del Arzoispado*, Miguel Monrabá.—Por el Club Náutico, Club Ciclista, presidente del Colegio de

Farmacéuticos de la provincia, Manuel T. Cuchi.—Por el Hospital de San Pablo y Santa Tecla, Antonio Balcells.—Por los reclusos del penal de esta ciudad, José Martí.—Corresponsal de *El Imparcial*, Luís Cañellas.—Por la redacción del *Diario de Tarragona*, Luís Aris.—Por la Unión Obrera de Tarragona, Joaquín Pellicer y Juan Solé.—Por *La Opinión de la Provincia*, Ignacio Masalles.—Por la Unión Agrícola, Ramón Vidal.—Presidente del Comité local de Unión conservadora, José S. Fábregas.—El arquitecto provincial y diocesano, Ramón Salas.—El director del Colegio provincial, Ramón Arrufat.—El director de la Casa de Beneficencia, Fernando Cervera.—Por el Asilo de Huérfanos, Pascual Miral, Pbro.—Por la sociedad de las Conferencias, José A. Pinet.—Por el *Diario del Comercio*, Antonio Chulvi.—Por la Comunidad de PP. Carmelitas Descalzos, F. Arcángel de la Virgen del Carmen.—Por la Asociación de Socorros mútuos La Unión Tarraconense, José Gibert Miró.—El director del diario *La Cruz*, José Carbonell.—Por el Colegio Tarraconense, el director, José Muntarell.—Por la Archicofradía del Carmen, Fr. Silverio de San Luís G.—Por el Ateneo de la clase obrera, Boldomero Baró.

Comentarios

Polítiquorías

Nosotros que esperavam s'obrisin las Cortes pera donar més amenitat al períodich, nos trobem que allí no passa res, que tots són moros de pau y que al terrible *antequerano* li han esmossat las dents...

Decididamente som una nació decadent, puig després del *jaleo* que hi ha hagut durant l'interregne parlamentari, semblava natural que n'Canalejas, Romero, Lerroux y altres, se abrahonessin contra'l gobiern y no li deixessin carn als ossos; però com en aquest benaventurat país sempre succeix lo contrari de lo que sembla natural, de totes las malifetas del gobiern ja ningú se'n recorda y molt menys los Canalejas y Romanos, per que no hi ha res que convenci tant com certs oferiments patriòtics, de alts llocs y de jefaturas s'entén.

Veurem si'l día menys pensat, salta la llebra y tots aquests senyors que callan per concències de moment, se barallen y explican tot lo que aramagan.

Per lo tant deixemho, y ja que'ls de Madrid no donan tema, emprenguem las contra'ls polítichs d'aquí, que sembla que estiguin subvencionats per nosaltres per la propaganda que'ns fan ab las sevas continuadas planxas; ni fets expressos; nos serviran mellor.

Nos ab nos

La comissió de Governació presentá en la darrera sessió un dictamen proposant l'aument de sou a tots los empleats de l'Ajuntament, de la d'Hisenda una altra creant l'arbitre dels canals *pera poguer nivelar los presupostos*. Aquest dictamen se dona de bofetadas ab l'altre, veritat? Donchs, sàpigam que la paternitat és dels caciquistas de l'Ajuntament.

No som contraris de que's retribueixi degudament als esmentats empleats; però trobem que l'ocasió no pot ser més inoportuna. En efecte, després del robo de la caixa, de las disbauxas en l'administració y de la celebre y may prou alabada Liquidadora, que han deixat lo tresor municipal sense un quarto y plè de deutes, no se li podria ocrer a ningú carregar encara més lo que's gasta per personal, que ja avuy se menja la major part del presupost; y encara trobem més inexplicable que a renglón seguído de demanar aument de sou, nos surtin ab la necessitat de crear un nou impost per que no hi ha prou diners pera nivelar los gastos, com si l'es-corregut contribuyent tarraconí no'n tingués prou ab los crescents tributs que puntualment pagan per tots conceptos y *con mucho honor*, segós frase felís d'un que cobra.

A travéssem l'època de las vacas flacas y cal que tots tinguem paciència esperant temps mellors. Quan s'hagi normalizat l'administració municipal y quan no's degui res a ningú, allavors, podrà pujarse'l sou als empleats y tothom ho veurá ab gust, mientras que proprosho avuy, no arribat los diners com no arriban, pera cubrir lo presupost de gastos, és una idea que'l poble critica de mala manera. Ara, lo concedir cada cinch anys un petit augment de sou, pera recompensar los serveys que's prestan a la casa, com proposaren los Srs. Ixart y Canyellas, ja ho trobem més enraonat y és just que'ns fassi pera que hi hagi estímulo en lo cumpliment dels

debers que pertocan a cada hu. Podria aceptarse aquesta proposició, no solzament per ser més práctica y justa, sino per que d'aquí a cinch anys és probable que l'Hisnda municipal estigui més enfortida de quartos... si com creyem, no torna l'època dels alcaldes caciquistas.

Y pera acabar remarcarem que resulta altiment còmic y ridicol que'ls mateixos regidores que sigueren los més entusiastas per la Liquidadora, vingan ara ab arbitres nous pera fer diners, com si aquí fossim bñs disposats a deixarse xollar pels polítichs que patim.

Eusenyant Torella

Cridem especialment l'atenció dels nostres llegidores sobre'l següent paragraf que separém de l'exposició que l'Ajuntament enviá al Gubern y que correspón al lloch ahont hi trobaran una renglera de punts. Diu aixís:

«Demás de lo dicho, cree el Ayuntamiento de Tarragona tener el derecho de dirigirse en nombre de sus conciudadanos al Gobierno, interesándole la continuación de este Arzobispado; que alguna consideración merece el pueblo de Tarragona que se ha mantenido constantemente en inalterable correspondencia y armonía con las aspiraciones de la Nación y del Estado, guardando siempre observancia fiel y dando cumplimiento exacto á las leyes, y sin que nunca haya puesto resistencia, ni siquiera pasiva, al pago de los impuestos para sobrellevar las cargas públicas; antes bien considera como un honor, porque tiene conciencia de sus deberes, el cubrir puntualmente sus atenciones, procurando no caer jamás en la nota del descrédito y evitando la mengua del reproche que resulta del descubierto de sagrados compromisos en que otras poblacione se encuentran, y que, por un contrasentido inexplicable, la acción de los Gobiernos se muestra con ellas más benévola. Bien merece, pues, esta ciudad ser atendida en recompensa y gracia de su noble y patriótica conducta.»

Francament, aquest parrafet lo trobem d'allò més inoportú y gens delicat en una exposició del caràcter de lo que's tracta, molt més haventhi'l *ni siquiera pasiva*, qu'és una indirecta molt directa á Barcelona, d'ahont havém rebut en aquesta ocasió probas de solidaritat verdadera. Després, allò de l'honor, lliga molt poch ab lo disgust dels industrials que pagan més de lo que a dreta Hey los hi correspón.

No volém analizar més lo paragraf en qüestió, que té altres punts vulnerables, per que no's pensí llur autor que'l volém molestar; però farem constar, que pera nosaltres resulta del gènere innocent; lo dir al gobiern que som molt bons minyons, per que ja se sab que en aquests temps que correm, desgraciadament, no s'atén al que calla y paga, sino al que crida. Una bella proba d'aixó que diem la tenen en las comissions Liquidadoras d'Ultramar: a Reus y a Tortosa las han enviat pagant l'Estat; aquí, pagant nosaltres. Es clar, com a Madrid ja saben que som dels mansos y si no ho sabian los hi diem ara espontàniament!

Y ara que parlem de l'exposició, de quin cap vá sortir que hi firmessin y sortís als períodichs per los reclusos del presidí? Senyors, per la amor de Déu!

GARITAT

Podria dirse que fins avuy no he fet més que usar del visturi per descarnar y posar a la vista la llaga gangrenosa que'ns ha invadit per causa de la mala direcció imprímidá a la política de caciquisme regnant; que no he fet més que fer servir lo pich destructor per intentar tirar per terra usos y costums malsans que s'posan als ulls del mon, com una de las provincias y poblacions més dignas de llástima per l'atrás en que vivim, per la poca caritat que tenim, y per la poca justicia que respíram nostres actes, envers lo cumpliment de las lleys que a richs y pobres favoreixen; que no he fet més que la crítica ó censura de lo existent, sens estudiar la manera y forma de que lo dolent desapareixi, creant una sèrie de cosas novás, bonas, bonicas y baratas, en benefici totes de la salut del rich, y de la bona asistencia de metge, medicinas y hasta alimentos pels malalts pobres de aquesta desgraciada ciutat, coneguda ja en las taquillas de ferrocarrils per lo trist nom de *ciutat morta*, que si no és morta del tot, poch se'n falta, a jutjar per la pasivitat y adhuc insensibilitat que demostra al veures caure, disgregantlos ab furia, per arrancament, del seu cos esmortuit, òrgues sencers y sans que podrian

curarla y rejuvenirla, com són las cosas normals arrencadas ja, y l'Arzoispado y l'Institut provincial que pararán fins arrencals de soca y arrel, que com estatua de pedra, se desllorres las entranyas.

Donchs bé, després de tants articles escrits per caritat, fent ús de lo meu ingeni per ferir l'amor propi de totes las corporacions administrativas, tant de la provincia com del municipi, per que surtissin de l'empimento en que vivien, mellorant los serveys que'ls hi están encomenats, ja que teòrica y prácticament he demostret, ab fets que he citat y molts que he callat, que per lo calibre que tenen uns y altres de segur no deso-nexian y per lo mateix més val callarlos, me pregunto jo: qu'he lograt? Felicitacions y malediccions, no sé de quinas més, però cap benefici práctic, cap transformació de lo dolent, cap arrepeniment sensiblement objectiu que'ns demostri un cambi d'orientació cap al bé.

Que jo sàpiga, cap diputat provincial s'ocupa en serió de mellorar res de la provincia y molt menys los serveys benèfich-sanitaris de la mateixa. Qu'és importa a n'ells que tinguem un hospital incapás, insuficient, anticuat, *saturat*, mal situat al centre de la ciutat, calificat ab justicia de *ansala de la mort*, y que solzament per la seva situació són molts més los mals que causa que'ls serveys que presta? Qu'és importa a n'ells que no tinguem un gran y higiènic hospici per recullir vells y inválids pobres, per evitar los tristos espectacles, que cada día per carrers y tabernas, per carreteras y camins, al ras ó a la cova inmonda, contempla qui té ulls, y's vol fer servir per observar las miserias humanas? Qu'és importa a ells que a la casa de beneficencia existeixen pobres infelissos dignes de tota conmisericò, faltats d'abríchs y alimentos suficients, desenrollantse allí una generació de ser dismiritats que no han de servir més que per part premiatu de la mort, ó per hostes dels hospital's més tart; ó per procrear una generació de *liliputienses*, més avant, los qui tinguin la sort ó desgracia de burlar tots los perills que se'ls posan al devant? Qu'és fá a n'ells que per cada poble de la provincia hi hagi un, dos ó més boigs que per no constar ab un hospital ab bapelló especial per aquells desgraciats, *morts de la ment*, se malmetin ells y malmetin la salut y's interessos de la familia y dels conveins.

Res deurá importar a la Diputación tot lo que dich, y lo que callo, per que seria quento de may acabar si tingués que dissecar cont' podia, l'estat anguniós y ridicol de la nostra Diputación; però sí que'ns importa als que paguem per estar ben servits, no sols nosaltres, sino'ls pobrets que tinguin la desgracia de caure malalts, de ferse vells y quedar a la miseria després d'haver suat sanch y aygua tota la vida en benefici deis seus amos, als que tinguin la dissort de naixe de pares que en un moment pasional van tindre la fatalitat d'olvidar los seus debers, als que, per fi, tinguin la més negra dissort d'enmalaltir ó morir de la ment.

Y per que a tots menys als diputats nos importa, devém haver d'estudiar l'assumpió per posarhi un bon remey com més aviat mellor.

L'únich remey al meu entendre és cambiar los motllos de la política dominant, y aixó s'logra fácilmente, fentse cárrech los pobres de que'ls son los més directament perjudicats de aquest excés de política y defecte de administració, que de pobres n'hi ha més que de richs, y per tant, tenen més vots. Donchs que enviin a passeig als farsants polítichs quan los demanin lo vot, que no's deixin seduir per càntichs de sirena enganyadora, que s'uneixin y ab un crit de independencia de caràcter que espanti als farsants, votin com un sol home a diputats dignes, instruits, honrats, de posició y de vida privada indiscutible, per que vagin a la Diputación, no a fer política; sino administració, guaiats, no per sentiments de vanitat y lucro, sino tan sols per purs sentiments de justicia, abnegació y caritat.

A. RABADA

(Seguíra)

Bibliografia

Mossén Verdaguier per lo Dr. J. Falp Plana.—Barcelona, 1902. L'obreta que acaba de publicar el distingit escriptor Sr. Falp está dividida en quatre capítols: *Lo Poeta. Lo Sacerdot. L'home. Lo malalt*. En lo primer fá'l Sr. Falp un comis però acabat estudi de las obres

Comissions y Representacions

DE PRODUCTES NACIONALS Y EXTRANJERS

Centre d'Informació Comercial

Sixto Villalba.—TARRAGONA

de nostre gran poeta, demostrant que las coneix a fons. En *Lo Sacerdot* nos presenta de mà mestra l'humanitat del ministre de Déu; los oferiments sempre rebutjats que se li feren pera enlayrarlo en llur ministeri, sa caritat inagotable... En *L'home*, estudià el senyor Falp, las condicions remarcadament tímides de Mossèn Cinto, lo únich defecte que tingué veent a un estat de la seva organissació. *Lo Mallal* és una de las pàgines més sentidas, y's comprèn, per haver assistit lo Sr. Falp a Mossèn Verdager com a metge de capsalera.

Tota l'obra está escrita ab una gran pulcritud, molta correcció y demostrant llur autor, que no solsament coneix y ha estudiat minuciosament totas las obras d'en Verdager, sino que coneixia y aymava a l'home, qual potencia creadora tantas joyas ha deixat a la literatura catalana.

Recomanem a nostres llegidors la obra del Sr. Falp, en la seguritat que finirán las moltas remarcables bellezas que posseix.

NOVAS

Lo passat diumenge's reuni la Junta Directiva de l'Associació Catalana de Tarragona y sa Comarca, acordant per unanimitat aixecar una protesta al Govern pera que no's realisi la traslació de l'Arquibisbat, protesta a la que s'invitara s'adhrein totas las entitats catalanistas de fóra.

En la sessió que'l dimecres celebrà l'Ajuntament, fou tanta l'habilitat dels regidors senyors Cuchi (M.) y companyia, que pot dirse's feren merxidors de las varas d'Alcalde y primer tinent respectivament.

Lo cas fou que després del despaig ordinari's doná compte de un dictamen de la comissió d'Hisenda proposant un nou arbitre de déu pesetas per canaló. Nostres amichs senyors Ixart y Rossell, lo combateren, en lo sentit de que ans de crear un impost era precís estudiarlo bé, molt més quan hi ha tantas dificultats per cobrar los que avuy están aprobats ja, y per lo tant s'oposaren a que s'aprobés lo dictamen a cuyta-corrents y casi per sorpresa.

Al sentir això's senyors Cuchi (M.) y companyia, feren constar que de no aprobase'l dictamen, aquell mateix dia ja no hi hauria temps hábil pera demanar al govern l'autorissació pera pugar cobrar lo nou impost, y que per lo tant se lavaban las manos en la confecció dels presupostos, y tota la responsabilitat recauria sobre nostres amichs, quins protestaren y rebutjaren tal acusació.

No content encara'l que feya de segon, demaná que l'Ajuntament se constituís en sessió secreta, ja que tenia que demostrar la culpabilitat de un empleat y'l per que'l dictamen sols anava autorisat per duas firmas. Per majoria s'acordá celebrar sessió secreta, en la que no'ns consta lo que hi passaria, però consideris si serían de pes los carrecs que'l regidor de referéncia denunciá que, al reprendres la sessió pública digué: «de las explicaciones y razones aducidas me doy por satisfecho y retiró la acusación».

Vaja, senyor X..., permétns li diguem que lo que procedia abans de quedar satisfecho era fer renuncia del carrech de president de la comissió d'Hisenda.

Nosaltres hem consultat los texts legals y resulta que l'autorissació pera implantar nous impostos, o sian arbitres extraordinaris, no's deu demanar dintre'l mes d'Octubre com sostenían los senyors Cuchi y companyia sino molt abans, o sia dintre'l primer mes de l'any; de manera que lo que deyan dits senyors de que si no s'aprobavall dictamen aquell dia, se

veurían obligats a retirarlo per no haverhi ja després temps hábil pera demanar l'autorissació, no era cert ni propi per ésser sostingut per personas qu'empuñan vara.

Ara un consell als senyors Cuchi y companyia: quan discuteixin procurin no ésser tan vehemets y cuan dictaminin fassintho ab més calma y estudiand las lleys, y aixis s'evitarán planchas.

Per falta d'espai no publiquem avuy una extensa relació dels fets de Sant Salvador, que ha publicat *La Veü de Catalunya*.

Ab molt de gust ho farem en lo próxim número.

Segons llegim en un periódich han sortit de Madrid pera provincias sis inspectors d'Hisenda al objecte de formar expedients y girar visitas a las dependencias d'aquell ministeri. Ja poden suposar lo qu'aquesta noticia vol dir. Que preparin cuartos que'ls impostos corren perill d'augmentar.

Divendres al matí y en l'Esglesia parroquial de Sant Joan Baptista contragué matrimoni nostre estimadíssim amich y company de causa don Albert Bonet ab l'hermosa senyoreta donya Antonia Punsoda.

Los nous contrayents reberen la benedició nupcial del germá del nuvi Rvnt. D. Facundo Bonet, éssent acompanyats al altar por nombrosa y distingida concurrencia.

La novella parella, a quina desitjém felicitals inabables, sortí pera Barcelona y Montserrat ab l'express del divendres.

Dimecres y dijous estigué en nostra ciutat lo distingit escultor francés Mr. Raymond Sudre, subvencionat pel Govern de la vequina república pera estudiar las obras d'art antich.

Acompanyat de nostre benivolgut amich, lo reputat artista D. Félix Ribas, visitá Mr. Sudre quant de notable ab materia d'art compte Tarragona, quedant molt satisfet de la visita a nostra ciutat.

A la vegada qu'ens plau donar compte d'aquestes cosas, per altre part nos entristeixen de debó al considerar l'immensa ventajita que'n tots los terrenes nos portan las nacions europeas. Yer perfeccionar los coneixements literaris, artistichs y industrials qualsevol sacrifici los hi sembla poch als governs... Aquí en cambi per tant útils fins may hi ha diners encara que per altres s'en malgastin y no poch.

La vila d'Alcover celebrá sa festa major los dias 21 y 22 del present mes en llao'ra a sos patrons Santa Ursula y Prosper ab la mateixa esplendides y alegría que'ls demés anys.

Nos pregan n'obstant elements valiosos d'aquella vila que fem present al senyor Governador lo estés qu'está allí lo funest vici del joch, puig podria molt ben ésser que la festa major s'hagués aprofitat per fer de las sevas los aficionados a l'sport que tant funest es pera moltas familias.

Nostre bon amich En Miquel Melendres ha presentat y han sigut admesos los bocetos de l'altar que'ls PP. Cartoxans han de montar a la nova capella de sa fábrica.

S'ha publicat lo número 11 any 2.º de la bonica revista *Gent Jove*, portavéu del «Centre Catalá», quin número conté un interessant y variat sumari.

—Camisas y corbatas alta novetat. Camisería de Pau Brú, comte de Rius, 20.

Cada nit se veu més concorregut l'elegant Café de Mindanao, quin amo, nostre bon amich en Joan Torrens, s'esmera tan com pot en complaure sa nombrosissima clientela.

Han obtingut gran éxit los menjars y rеспóns d'última hora, tant per l'acomodo dels preus com per lo excelent del servey.

No dubtem, donchs, que la «Cerveceria Mindanao» será enguany l'establiment de moda en son género.

Copiém de nostre estimat confrare professional *El Magisterio Tarraconense*:

«Alerta.—La superioridad, sin medir el alcance ni gravedad de la disposición tomada, ha circulado a todos los rectorados la orden de que se abstengan de mejorar la categoría de las escuelas hoy subsistentes, advirtiéndoles de paso que si alguna modificación se acuerda, por legal que fuere, quedará sin efecto.

Mientras se ha tratado de rebajar escuelas de categoría, el Estado se ha embolsado guapamente la diferencia de sueldo sin acordarse para nada de las disposiciones vigentes, mas ahora han chocao con la petición de algunos municipios que en vista del aumento de censo de población y amparados por la ley, solicitan aumento de categoría de sus respectivas escuelas, y se pone el veto a su justa petición.

Esto no puede ser y no dudamos que todo el magisterio sabrá protestar, como lo hacemos nosotros, de la despótica medida con que nos acaría a un gobierno que desde hace tiempo predica descentralización y en la práctica sigue absorbiendo con insaciable voracidad hasta los últimos vestigios de autonomía restan a la vida municipal.»

Rés, que quan lo cens de població serveix pera aumentar contribucions, cuotas de consums, etc., al govern los hi va molt bé, mes ja no és lo mateix al tractarse d'augmentar lo sou als mestres. Sempre la lley de l'embut; l'ample los que manan.

—Camisas y corbatas alta novetat. Camisería de Pau Brú, Comte de Rius, 20.

La distingida esposa de nostre benivolgut amich y company de causa D. Xaxier Güell ha donat a llum ab tota felicitat una hermosa nena.

Rebin los pares nostre més complerta enhorabona.

Lo senyor Rector de l'Universitat literaria de Valencia ha tingut l'amabilitat, qu'agrahim, d'enviarnos dos programas de las festas y exposicions ab que desde'ls dias 1 al 7 del próxim Novembre celebrará lo IV centenari de sa fundació aquell Centre universitari.

Están acabantse'ls treballs de decorat del nou y espaiosíssim local que aviat inaugurarà l'Associació Catalana d'aquesta ciutat y ahont se instalará també la Redacción de *Lo CAMP DE TARRAGONA*.

Hem rebut un artistich cartell de las firas y festas que's celebrarán a Vilanova y Geltrú los dias 8 al 11 del próxim Novembre.

Dit cartell, que produeix un molt bon efecte, es obra de J. Llaverias y está fet en la acreditada litografía Utrillo. No cal dir que todas las inscripciones del cartell son en catalá.

Agrahim l'envío.

TIP. DE FRANCESC HUGRANES, COMTE DE RIUS, 9

LINIA DE VAPORS SERRA
PERA LIVERPOOL
Sortirá d'aquest port lo dia 28 del corrent lo magnífich vapor **Jacinta**. Admet càrrega y'l despatxa son agent don Modest Fénéch.

G. SERRA Y TRILLA

METGE CIRURGIÁ

ex deixeble de l'eminent Dr. Azua, en malalties de la pell; ex Metge alumne de l'Institut de Alfonso XIII de Bacteriología y Seroterapia

MALALTÍAS DE LA PELL Y MALALTÍAS CRÓNICAS
CONSULTA DE 11 A 1
COMTE DE RIUS, 20, 2.º—TARRAGONA.—COMTE DE RIUS, 20, 2.º

Ibarra y Ca de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Perá Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivedo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Triest, Fiume, Odessa, Braña, Galats, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbordo a Génova.

Agent: D. Antoni Más y March
Tarragona, Plassa d'Olozaga, 1, Tarragona, Telefono núm. 34

SVENSKA LLOYD

LINIA DE VAPORS DE LLOYD SUECH DE GOTHENBURG

SERVEY BI-MENSUAL ENTRE TARRAGONA Y LIS PORTS ESCANDINAVS
Lo vapor suech **Málaga** sortirá lo dia 27 de Octubre, admetent, càrrega pera Marsella, Göteborg, Copenhagen, Estocolm, Cristianí, Bergen, Malmö, Helsingborg, Norrkping, Gefle, Sundswal Stettindanzig, Koeningsberg, Libau, Riga y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemany y Russia.

Compañía Valenciana de Navegación

Linia regular de grans y ràpids vapors ENTRE Espanya, França y Italia

Vapors de la Companyia
Sagunto, Alcira, Játiva, Grao, Martos, Cabañal y Denia
Sortidas fixas y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella y Génova** los dimars de cada setmana.
Perá **Niza, Porto Marizlo, Oneglia y Liorna** los dimars de cada quinzena.
Perá **Valencia, Alacant, Almería, Málaga, Algeciras, Cadiz y Huelva** los dijous de cada setmana.
Directament pera **Cette** sortidas setmanals tota época del any.

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de duas a las tres de la tarde.

DIBUJ.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

S'arrendará

o vendrá l'edifici núm. 16 del carrer de la Pau y número 15 de la del General Contreras, ab pago al comptat o a passós. En dit edifici hi ha cups de bastanta cabuda y dos pous ab aigua abundant reunint dit local condicions pera poderhi instalar qualsevol industria.
Perá tractar dirigirse al mateix interessat, qu'avuy en dia l'occupa, o bé a don M. Pagés, Enginier a Reus.

CAPAS PERA SENYORAS rebudas directament de PARIS y las tan anomenadas dels PIRINEUS

Gran assortit en Colls, Pellerinas, Boas y Manguitos

Casa Joseph Antoni Jové.—Comte de Rius, 15.—TARRAGONA

IMPORTANT: Als compradors d'aquesta casa, se'ls regalarán patrons dels mellors models.

Xarop de hipofosfites CLIMENT

La lleghítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una esferofulcrònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se precontianz pera aquests cassos, vaig ensejar los Hipofosfites Climent, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—**Dr. Siloniz**, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cassos d'Asthenia presentats a la meua clinica a causa d'afeccions genitals provinents de la falta de fixesa de las viscera abdominals (Enteróptosis) lo Xarop Climent marca SALUD m'ha donat inmillorables resultats.—**Dr. Gibert**, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigieixis lo lleghítim Xarop Climent SALUD, únich apròbat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expèn altre del mateix nom.

Sra. Climent y C.^a—Tortosa.—Molt senyors meus: Havent presentat a la meua clinica la Sra. D. N. N. afectada de Cloromania, ab irregularitat en la menstruació, mancada de gana y de forsas, vaig prescriure lo Xarop Climent marca SALUD y foren assombrosos los resultats, donchs, en poch temps cobra apetit y forsas y se li regularisaren las reglas.—**Dr. Castaneda**.

Ovi Lecitina Giol

(Lecitina de rovell d'ou)

Tónich. Reconstituent

Antineurasténich

Serveys de la Companyia Transatlántica DE BARCELONA

Línias de Cuba y Méjich.—SERVEY DEL NORT.—Lo dia 19 de Novembre sortirà de Santander y'l 20 de Coruña, lo vapor **Cataluña**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera litorals de Cuba y pera Costafirme y Pacifich, ab trasbord á Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia, y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, també ab trasbord á Habana.

SERVEY DEL MEDITERRANI.—Lo dia 26 de Novembre sortirà de Barcelona, y'l 30 de Cadiz, lo vapor **Manuel Calvo** directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units y litorals de Cuba. També s'admet passatge y carga pera Puerto Plata, ab trasbord á Habana.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Novembre sortirà de Barcelona y lo dia 15 de Cadiz, lo vapor **Montserrat**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord á Habana. Combina pel ferrocarril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacifich pera quals ports admet passatge y càrrega ab billetes y coneixements directes. Combinació pel litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata ab trasbord á Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord á Habana.

Línia de Filipinas.—Lo dia 8 de Novembre sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitjas, lo vapor **Alicante**, directament pera Port-Said, Suz, Aden, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa oriental de Africa, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 2 de Novembre sortirà de Barcelona, l 3 de Valencia, l 5 de Málaga y'l 7 de Cadiz, lo vapor **Reina M. Cristina**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires. Admet passatge y carga pera Rio Janeiro, Santos, Punta Arenas, (Chile), Coronel y Valparaiso, ab trasbord á Cadiz al vapor de la Línia del Brasil.

Línia de Canarias.—Lo 17 de Novembre sortirà de Barcelona y'l 18 de Valencia, lo vapor **Alacant** y'l 22 de Cadiz, lo vapor **M. L. Villaverde** directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas y Santa Cruz de Tenerife, y Santa Cruz de la Palma, retornant á Barcelona per Santa Cruz de Tenerife, Cadiz, Málaga (facultativa), Alacant, y Valencia.

Línia de Fernando Poó.—El dia 25 de Novembre sortirà de Barcelona y el 30 de Cadiz, el vapor **S. Francisco** per Fernando Poó, ab escalas en Casablanca, Mazagán y altres ports de la Costa occidental d'África y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cadiz: dilluns, dimecres y divendres.

Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissabtes.

Pera més informes dirigir-se á son agent **D. Emili Borrás**

RELOJERÍA

F. RIGAU

Baixada de Misericordia, 14 TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totes classes y preus. Taller de composturas.

EXCELCER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bo, que resisteix tota proba al devall d'un canaló.

Además, també té uns vanos ab uns pintats tan rebons, que ni Rafael ni Murillo los podrian fer milló, a propósito per regalos; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totes menas que son mol, barato y bons.

Millor dir: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

CLÍNICA DENTAL

D. FULGENCI AGUSTÍ ALEU

UNIO, 44, pral.-TARRAGONA

Curació prompta de las malalties de la boca y dents. Extraccions sense dolor. Orificacions, empastaments y tota classe de obturacions.

Construcció de dents, dentaduras y aparells de totes classes y empleo de tots los anestessichs coneguts.

Negoci Lucratiu

Venda de

varias participacions, de la societat tarragonina Pedrol y Companyia, domiciliada en aquesta ciutat y dedicada a l'extracció de materias fecals, pel sistema «INODORO».

Darán rahó a l'Administració d'aquest setmanari.

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilizant; elaborant los complets specials pera cada terra y cultiu.

ABONOS organo-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse. Despullas, tercerilla etz., grans llegums etz.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES. QUINTANA Y TORRES Carrer de Barcelona, 4.—TARRAGONA

La Joya del Centre

Establiment de begudas

JOSEPH RIOLA

Tarragona.—22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22.—Tarragona

TEMPORADA D'ISTIU

Espumosos refreschs de taronja, plátano, vainilla, llimó, maduixa, etz., a 10 cént. Cervesa fresca **Moritz**, rebuda diariament de la fabrica. Horxatas y xarops fins, nectars y demés begudas del temps.

Dipòsit de gel.—Vins y licors de las més acreditadas marcas a preus econòmichs. Se serveix a domicili.

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Méndez Núñez, 16, 2.^{on}—TARRAGONA

BANYS MEDICINALS

AYGUAS DE MAR Y DOLSA

Pera las personas que sofreixen dolor reumàtic ó inflamatori, aixis com herpètic y erupcions, se preparan uns banys compostos, especialitat de la casa, que donan excelentes resultats, conforme ho acreditan lo sens nombre de personas que tots los anys se curan.

Fa més de 50 anys qu'està obert l'establiment, baix la direcció de sempre de sos mateixos amos y propietaris **senyors Sardá germans**, é indicats dits banys compostos, per la majoria dels senyors metges d'aquesta capital y de fora, lo qual creyem es garantia suficient pera las personas que tingan a bé visitarlos; ab la seguretat qu'obindrán un prompte alivio en sas dolencias.

Banys de recreu en baneyeras pias de marbre.

Carrers de Mar, 30 y Lleó, 48 TARRAGONA

La veritable propaganda

és farà usant tots los catalans l'inmillorable **Paper de fumar CATALUNYA.**

Fàbrica de sabó

Miquel Melendres

Sabó desde 0.20 ptas., 0.22 y hasta 0.38 lliura.

Se serveix a domicili.

Vilamitjana, 9. (Plá de la Seu, devant la porta de Sta. Tecla).

FUSTERIA

En aquest atich y acreditat taller se construeix tot lo referent al ram de fusteria, lo mateix en quant a obras, qu'en treballs artístich-decoratius y de luxe.

11, MENDEZ NUÑEZ, 11.

Centre d'Instrucció Musical de Tarragona

SALÓ AYNÉ

Queda oberta la matrícula pera l'ingrés a las classes de Solfeig, Teoria de la música, Piano y Instruments d'arch.

Lo dia 1.er del próxim Octubre quedarà obert lo curs de 1902 a 1903.

Horas de classe

Senyoretas: de 5 a 7 de la tarde.

Noys: de 6 a 8 de la nit.

Labors agrícolas á vapor

En la Redacció y Administració de **L'Art del Pagès, Primpessa, 11, principal, 1.er, Barcelona**, se donarà rahó de las condicions econòmichs pera desfondar terrenos pera'l cultiu de vinya y altres plantas, per medi dels aparatos més perfeccionats que's coneixen fins avuy.

Per informes dirigir-se á **D. Francisco X. Tobella**, qui facilitarà notas de preus per desfondar desde un á tres pams de fondaria.

Gran fabrica de braguers

34, Unió, 34

Hernados (TRENCADES) Aquest establiment compta ab los avenços mes moderns y práctichs que la ciencia teureix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopédichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trencaudes.

Grans existencias en braguerets de goma pera la curació radical de las trencaudes congénitas y adquiridas de l'infancia y tot lo concernent á Cirujia y á Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metges que dan tingut ocasió de coneixela, tant per los gèneros de son catàlech com per los preus reduhuts.

PERE MONTSERRAT. Unió. 34.—TARRAGONA

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE A. PONS ICART

SAN AGUSTI, NUM. 24, PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totes classes.

MAQUINARIA

agrícola, industrial y vinícola

Complet assortit en ferreteria

MARCELÍ VICENS

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta provincia de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.^a, constructors d'aradas y bóigs pera ondas llauradas y demés màquinas agrícolas.

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Rambla St. Joan, 50, 1.er

Tarragona, trimestre..... 1 pesseta
Fora..... 1
Extranjer..... 2
Número d'avuy..... 10 céntis

Anuncis a preus reduhuts

Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de todas las malalties del

VENTRELL

per crónicas que sían, regularisant son funcionament y reforçant los debilitats.

De venta en todas las Farmacias y en casa son autor, **Passeig de Gracia, 4, Barcelona.**

Farmacia Plana

al costat de la antiga **CASA FIGUERAS REAL, 6.—TARRAGONA**

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antiséptichs.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aygues minero-medicinals TARRAGONA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebolladó 20

En aquesta casa trobará la industria, la agricultura y las arts, un complet surtit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonos ab riqueza garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la millor marca TARRAGONA

Academia Duarte

Carrer de la Palma, 2.—TARRAGONA

Se donan conferencias de tots los cursos de las Facultats de Drat y Ciencias socials y Filosofas y Lletres, comprenent en aquesta darrera las seccions corresponents a las tres llicenciaturas.

Lo curs, com en anys anteriors, comensarà'l dia 1.er d'Octubre, com aixis ho disposa l'art. 3.er del Reglament.

S'admeten alumnes interns y externs.

L'Academia compta ab suficient nombre de professors titulars pera cada secció.

Pera informes al Director **D. Francesch Duarte**, advocat, beneficiat de la S. I. Metropolitana.

CERVESA

de primera calitat, se serveix á preus reduhuts en l'acreditat establiment

LA BATERIA

Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totes classes, marcas de primera y preus econòmichs.

Gabinet de malalties dels ulls

DE **Eduard Tello**

METJE OCULISTA

Ex-intern, per oposició de la **Facultat de Medicina.—Ajudant de l'oculista Dr. Rios.**

Horas de consulta: De 11 á 1 y de 4 á 6.—Gratis als pobres.

Compte de Rius, 11, pral.

Lo Dr. J. Jordán

DENTISTA

Té l'honor d'oferir á sos nombrosos clients y al públich en general, lo **Gabinet Odontològich** que ab los millors avenços de la Odontologia moderna ha establert á

Barcelona, Passeig de Gracia, 4, 1.er (cantonada al carrer de Caspe, junt als teatres Tivoli y Noyetats) y tenuloshi aixis mateix avinent que **opera tots los dilluns á REUS** en sa antiga clinica dental

Plassa de Prim, núm. 2, primer pis

Ayguia naf SERRA

Aquesta triple aygua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab la tendre, fresca y esculida del taronger agre y's vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una pesseta.

A engrós importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Rous

A la menuda: Farmacia del Centro.—TARRAGONA.—Dernanar AYGUA NAF SERRA

LA MELLOR:

LA MÉS AGRADABLE